

Asia: VN/6909/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja työttömyysturvalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne ammatillisen osaamisen parantamiseen myönnettävän palkkatuen keston muuttamisesta harkinnanvaraiseksi ja keston jatkamisen edellytyksistä (88 §:n 1 momentin 1 kohta ja 89 §:n 1 momentti)

Suomen Yrittäjät pitää myönteisenä, että ammatillisen osaamisen parantamiseen myönnettävän palkkatuen kesto muutetaan harkinnanvaraiseksi ja enimmäiskesto nostetaan 12 kuukauteen. Nykyinen kaksiportainen malli (5 tai 10 kuukautta) on ollut jäykkä eikä aina vastaa työnantajan

tai tuella palkattavan todellista tarvetta. Harkinnanvaraisuus antaa työvoimaviranomaiselle mahdollisuuden mitoittaa tuki tapauskohtaisesti, mikä on periaatteessa kannatettava muutos.

Haluamme kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että työnantajan ja palkkatuella palkatun työntekijän kannalta tuen ennakoitavuus on olennaista. Jos työvoimaviranomaisten käytännöt palkkatuen keston harkinnassa vaihtelevat merkittävästi alueittain, syntyy riski siitä, että työnantajat eivät voi luottavaisesti suunnitella pidempikestoisia palkkatukiprojekteja etukäteen. Erityisesti pienille yrityksille, joilla ei ole erityistä HR-osaamista tukijärjestelmien seuraamiseen,

tämä epävarmuus voi vähentää halukkuutta hakea palkkatukea.

Esitämme, että työ- ja elinkeinoministeriö antaa selkeät, yhtenäiset ohjeet työvoimaviranomaisille palkkatukijakson pituuden harkinnasta, jotta alueelliset erot jäisivät mahdollisimman pieniksi. Ennakoitavuus tukee yritysten päätöstä työllistää palkkatuella.

a. Työttömyyden pitkittymisen todennäköisyyden arvioimisesta luopuminen (nykyisessä 82 §:n 2 momentissa: “Jos tuella palkattava on ollut työttömänä välittömästi ennen palkkatuen myöntämistä yhtäjaksoisesti alle 12 kuukautta, palkkatuen myöntäminen edellyttää lisäksi, että henkilön työttömyys ilman palkkatuen myöntämistä todennäköisesti kestäisi yli 12 kuukautta.”)

Kannatamme muutosta. Arviointi on ollut käytännössä hallinnollisesti kuormittavaa ja osin päällekkäistä tarkoituksenmukaisuusharkinnan kanssa, joka säilyy ennallaan. Uskomme, että muutos keventää viranomaistoimintaa ilman, että tuen kohdentuminen oleellisesti muuttuu.

b. nykyinen ryhmä "ei ole ollut ansiotyössä kuuden edellisen kuukauden aikana" muutettaisiin muotoon "ei ole ollut vakinaisessa ansiotyössä kuuden edellisen kuukauden aikana" (82 §:n 1 momentin 5 kohta).

Kannatamme ehdotusta muuttaa palkkatuen kohderyhmää siten, että esteenä ei enää ole mikä tahansa ansiotyö kuuden edellisen kuukauden aikana, vaan ainoastaan vakinainen ansiotyö. Nykyinen sääntely on johtanut tilanteisiin, joissa lyhytaikainen tai satunnainen työ on estänyt palkkatuen myöntämisen, mikä on ollut epätarkoituksenmukaista sekä työnhakijan että työnantajan kannalta.

Muutos on perusteltu myös siksi, että yrittäjyys ja itsenäinen ammatinharjoittaminen ovat usein luonteeltaan epäsäännöllisiä. Muutos nähdäksemme varmistaa, ettei lyhytaikainen yrittäjyyskokemus tai keikkatyö aseta henkilöä huonompaan asemaan palkkatukea haettaessa. Tätä pidämme erittäin myönteisenä kehityksenä.

Pidämme tärkeänä, että "vakinainen ansiotyö" määritellään laissa tai sen perusteluissa riittävän selkeästi. Esityksessä mainitaan, että vakinaisena pidetään ainakin toistaiseksi voimassa olevaa työsuhde sekä kuuden kuukauden tarkastelujaksoon suhteutettuna pitkää määräaikaista työsuhdetta. Tätä linjaa pidämme oikeana, mutta ohjeistusta olisi hyvä täsmentää myös niin sanottujen keikkatöiden osalta, jotta työvoimaviranomaiset soveltavat säännöstä yhdenmukaisesti,

c. muun samoihin palkkakustannuksiin myönnetyn tuen huomioiminen (84 §:n 1 mom. 6 kohta)

Esityksessä ehdotetaan, että palkkatukea ei myönnetä, jos työnantajalle on jo ennen palkkatuen myöntämistä myönnetty muuta tukea samoihin palkkakustannuksiin. Samalla voimassa oleva sääntely muun tuen huomioimisesta palkkatuen maksatusvaiheessa kumottaisiin.

Pidämme periaatetta selkeänä ja kannatettavana siltä osin, että se yksinkertaistaa järjestelmää ja vähentää hallinnollista taakkaa. Pidämme kuitenkin tärkeänä, että muutos ei käytännössä johda tilanteisiin, joissa pienyrittäjä menettää oikeuden palkkatukeen jonkin pienimuotoisen toisen tukijärjestelmän (esim. kunnallinen työllistämistuki) vuoksi, vaikka palkkatuki olisi ollut tarkoituksenmukaisin ja vaikuttavin tukimuoto.

Nähdäksemme muutoksen vaikutuksia tulee seurata aktiivisesti ja tarvittaessa täsmentää, minkä laajuinen muu tuki estää palkkatuen myöntämisen.

3. Lausuntonne säädösteknisistä muutoksista

Ei huomioita.

4. Lausuntonne vaikutusten arvioinnista

Ei huomioita.

5. Lausuntonne starttirahaa koskevasta ehdotuksesta

Pidämme myönteisenä ehdotusta selkeyttää starttirahan tulkintaa siten, että yritystoimintaan liittymättömät tulot huomioitaisiin ansaintaperusteisesti eikä maksuperusteisesti. Voimassa oleva sääntely on aiheuttanut merkittävää tulkintaepäselvyyttä, joka on johtanut erilaiseen soveltamiskäytäntöön eri työvoimaviranomaisten välillä. Tämä on ollut yrittäjille kohtuutonta ja heikentänyt oikeusvarmuutta.

Ansaintaperusteinen malli on myös yrittäjyyttä kannustava: se mahdollistaa sen, että starttirahan saaja voi ottaa vastaan lyhytaikaista työtä yrityksen käynnistämisvaiheessa ilman pelkoa siitä, että maksuajankohdan satunnaisuus johtaa odottamattomaan starttirahan vähennykseen.

Haluamme myös kiinnittää huomiota siihen, että esitys kattaa starttirahasta vain teknisen selvennysehdotuksen. Pidämme kuitenkin tärkeänä muistuttaa, että starttiraha on yrittäjyyden alkuvaiheen keskeinen tukimuoto, ja sen toimivuus vaikuttaa suoraan uuden yritystoiminnan syntymiseen. Starttirahan saatavuuteen, tasoon ja keston liittyy jatkossakin kehittämistarpeita, joita toivomme otettavan laajemmin esille seuraavissa uudistuksissa.

6. Muu lausuttava

Suomen Yrittäjät pitää hallituksen esitysluonnosta palkkatuki- ja starttirahalainsäädännön uudistamiseksi pääosin kannatettavana. Esitys on laadittu huolellisesti ja siinä on tunnistettu keskeisiä palkkatukijärjestelmän käytännön ongelmia sekä pyritty sääntelyn yksinkertaistamiseen. Jäsenyrityksistämme valtaosa on pieniä ja keskisuuria yrityksiä, joille palkkatuki voi olla merkittävä työllistämisen työkalu. Erityisesti pienissä yrityksissä jokainen rekrytointi on strateginen päätös, ja tukijärjestelmän selkeys sekä ennakoitavuus ovat ratkaisevia tekijöitä työllistymispäätöstä tehtäessä.

Pidämme tärkeänä, että työvoimaviranomaisille annetaan riittävä koulutus ja ohjeistus uuden harkintavallan käyttöön, jotta soveltamiskäytäntö on

yhdenmukaista ja ennakoitavaa koko maassa. Yhtä tärkeää on, että muutosten vaikutuksia seurataan systemaattisesti ja että yrittäjät ja työnantajat saavat ajantasaista ja selkeää tietoa muuttuvista säännöistä

Rytkönen Atte
Suomen Yrittäjät ry

Hellsten Harri
Suomen Yrittäjät ry